

QUO VADIS, VEŘEJNÁ SPRÁVO?

Jsem dlouholetým předsedou pracovní skupiny obcí II. typu, pod Svazem měst a obcí ČR, kterých je v ČR 183. V současné době tvrdě bojujeme proti záměru této vlády, kterým není nic menšího, než úplně zrušit zbytek veřejné správy na menších městech a velkých obcích. Zástupci ministerstev arogantně odmítají naše důvody proč tak nečinit, a plní odporný politický úkol. O rušení matričních úřadů a stavebních úřadů se bude rozhodovat na konci tohoto roku a začátkem roku příštího. Máme málo času a také málo sil, abychom zbytek výkonu státní správy zachránili. Nejdéle v listopadu bychom chtěli jednat přímo s premiérem a současnými ministry vnitra a pro místní rozvoj. Našimi spojenci by měla být média a vůle lidu. Níže navazuji na popsání složité problematiky, kterým jsem v podobném duchu argumentoval v diskusi na Radiožurnálu i BBC, kde proti mně u kulatého stolu stáli autoři nedobré reformy.

Celý problém spočívá v tom, že s postupnou připravovanou reformou veřejné správy je navržena úplná likvidace pověřených úřadů, jinak tzv. měst II. typu. Když před lety proběhla II. fáze reformy veřejné správy, která probíhala pod taktovkou tehdejšího ministra vnitra Stanislava Grosse a kterou do praxe uváděla jeho tehdejší náměstkyně Yvonne Strecková, došlo k zániku okresních úřadů, kterých bylo 65. Současně se zánikem okresních úřadů ve stejných městech, kde okresy sídlily, vznikly tzv. obce III. typu, ke kterým postupně ještě přibýly desítky dalších vyvolených měst, kterých je nyní celkově 205. Těmto obcím se říká obce s rozšířeným výkonem státní správy. Při ukončení II. fáze reformy veřejné správy jsme byli tehdejším politickým vedením ubezpečeni, že tzv. III. fáze reformy veřejné správy bude namířena na důsledné snížení počtu úředníků na jednotlivých ministerstvech a jejich detašovaných pracovištích, a že bude dokonce snížen i počet ministerstev samých. Přes veškeré proklamace o nezvýšení počtu úředníků v republice jich několik tisíc přibýlo (viz smutná sázka dvou ministrů v parlamentu – Grosse a Langer a kdo z nich v případě prohry odejde z parlamentu, neodešel ani jeden). Proto jsme jako představitelé obcí II. typu šokováni tvrzením současných ministerstev (ministerstvo vnitra a ministerstvo pro místní rozvoj), že III. fáze reformy veřejné správy bude spočívat v tom, že nejdéle do roku 2016 budou zlikvidovány všechny pověřené obce. V důsledku to znamená, že po celých staletích, kdy na městských úřadech menším měst bezproblémově fungoval výkon státní správy pro spádové regiony, by měly tyto úřady o veškerý výkon státní správy přijít, což znamená degradaci těchto měst na smutné střediskové vesnice. Nejpříkřejším rozparem se jeví tzv. subsidiarita, t.j. přiblížení výkonu státní správy občanovi.

Dnes na městských úřadech II. typu byly demontovány i v několika posledních letech další výkony státní správy a převedeny na „trojky“. Jedná se např. o odejmutí výkonu státní správy na stavebních úřadech pro povolování liniových staveb např. místních komunikací, chodníků atd., kdy tyto stavební úřady mohou dovést do konce první etapu předního výkonu, t.j. územní rozhodnutí. Poté se celá složka přesunuje na obec III., kde další úředník složku znovu zkoumá a nakonec vydává stavební povolení. Přitom se jedná o úředníky s úplně stejným vzděláním a se stejnou úrovní zkoušky odborné způsobilosti státní správy na tomto úseku. Takto se pro veřejně prospěšné stavby protahuje výkon státní správy minimálně o tři měsíce, takže to, co jsme do roku 2009 stíhali cca za 3 měsíce, trvá dnes 6 – 9 měsíců. Na to navazují problémy s čerpáním dotací atd.

Na matričních úřadech obcí II. typu byly postupně demontovány úkony pro vydávání občanských průkazů a pasů. To se dnes projevuje zahlcením úřadů III. typu, kde žadatelé včetně malých dětí čekají hodinové fronty a opět došlo naprosto nesmyslně k oddálení výkonu státní správy občanům.

Od 1.1.2012 byly všem úřadům (II. a III. typu) odebrány úkony v sociální oblasti, t.j. přerozdělování sociálních dávek spočívajících v kombinaci se „sociální prací“. Sociální práce

je pojem dosti neurčitý, doposud legislativou plně nedefinovatelný, dle sdělení MPSV nejdříve od roku 2014, a přitom je po obcích sociální práce vyžadována. Jedná se o tzv. pomoc občanům v nouzi (odborné rady lidem ve finanční tísní, řešení krizových situací v rodinách atd.). Přes Svaz měst a obcí ČR jsme apelovali na vedení stávajícího ministerstva, aby tato nesmyslná reforma nepokračovala a naopak obcím byly dány vyšší pravomoci pro pozastavení nebo odejmutí sociálních dávek problémovým občanům. Především úředníci na obcích znali za předešlé roky dokonale své klienty a sociální dávky bezproblémově kombinovali právě se sociální prací (pomohli vyplnit dotazníky, poskytovali odborné rady a směřovali klienty na konkrétní další potřebná místa). Jako příklad mohu uvést toto: Problémový občan neposílá dítě do školy nebo mu neplatí školní obědy. Město je zřizovatelem základní školy a příslušný ředitel a učitelé by mohli okamžitě nahlásit problém úředníkovi na městě. Tento úředník by měl mít pravomoc pozastavit nebo odejmout sociální dávky, což je často jediné možné řešení k tomu, aby konfliktní klienti byli umraveni. Místo toho všeho vznikl sociální reformou tzv. superúřad, který nepřinesl vůbec nic, ani úspory státu, ani zlepšení služeb v sociální oblasti a naopak opět oddálil výkon státní správy občanovi.

Pověřené úřady řeší v naprosté většině na matrikách a stavebních úřadech stovky až tisíce jednotlivých úkonů. Tito úředníci mají samozřejmě zkoušky odborné způsobilosti a bezproblémově řeší nejbližší kontakt se žadatelem k jeho naprosté spokojenosti. Místo toho, aby ministerstva uvažovala o přidání některých odejmutých výkonů státní správy zpět (viz výše), přichází ministerstvo vnitřně a ministerstvo pro místní rozvoj s neuvěřitelnou reformou, t.j. s likvidací stavebních a matričních úřadů na obcích II. typu. Samozřejmě jsme si vědomi toho, že ve výjimečných případech jsou některé stavební úřady a matriky nevytížené a není důvodu je proto nezrušit. Ale plošné rušení stavebních a matričních úřadů vzdálí nejběžnější výkony státní správy občanovi v regionech, které mají téměř 4 mil. obyvatel v ČR. Výsledek bude ten, že občan bude muset jezdit do vzdálenějších měst a naopak úředník ze vzdáleného města nebude dobře znát terén na bývalých „dvojkách“ a dojde nejenom k oddálení výkonu státní správy občanovi, ale i ke zhoršení výkonu státní správy úředníkem z obce III. typu.

Předpokládané ekonomické úspory státu budou limitovat k nule, protože úředník bude muset trávit více času dojížděním na místo samé (např. kolaudační řízení, ověřování podpisů atd.), bude potřeba více vozového parku a pohonných hmot, dnes tolik skloňovaná elektronizace veřejné správy v tomto případě žádné ulehčení občanovi nepřinese, neboť ať už jde o matriku nebo stavební úřad, jsou zde dány úkony, které je nutno provést osobně a nelze je nahradit např. elektronickým podáním (kolaudační řízení, ověření podpisu apod.).

Vůbec nejlepším řešením se nám starostům jeví dokončení reformy veřejné správy důrazným a skutečným snížením počtu úředníků na jednotlivých ministerstvech a příprava zrušení některých ministerstev samých, např. ministerstva pro místní rozvoj. Zde by skutečně došlo k výrazným úsporám ve státním rozpočtu a rozdělení tzv. centralizace výkonu státní správy, kam nyní česká státní správa směřuje. Nejedná se v podstatě o nic jiného, než o centralizaci moci do několika málo rukou. Působnost ministerstva pro místní rozvoj je v době, kdy byly zřízeny krajské úřady, v podstatě podivná a jeho zrušení lehce zdůvodnitelné. V celém tomto systému je občan a zvláště ten venkovský až na posledním místě. Čili proklamování pojmu „přiblížení výkonu státní správy občanovi“ se jeví, při chystaných reformách a některých již provedených, jako naprosto prázdný pojem a naopak se silně projevuje politickými vlivy zesilování centralizace výkonu státní správy na ministerstva. Je to úplně zpronevření se původní myšlence proč reforma veřejné správy byla před lety odstartována.

Jsem již mnoho let předsedou pracovní skupiny obcí II. typu pod SMO ČR a dlouhodobě bojujeme s nepochopením ministerstva financí proč i v dnešní době je výkon státní správy na obcích II. typu silně podfinancován. V současné době na 65 – 70% skutečných nákladů. 30 –

35% nákladů na provoz výkonu státní správy řešíme z vlastních rozpočtů, ačkoliv výkon státní správy poskytujeme nejen pro své obyvatele, ale i pro celý spádový region, který je zpravidla 2x větší co do počtu obyvatel než počet obyvatel v městě, kde výkon státní správy provozujeme. Převedením výkonu státní správy na obce III. typu, které ho mají hrazený v průměru na 90 – 100% by došlo jednoznačně k prodražení výkonu státní správy.

Doufáme, že náš důsledný boj o zastavení nesmyslných reforem, které obyvatelstvu ČR nic nepřinesou, bude dovršen do vítězného konce a že zastavíme politicky zadané a arogantně prosazované úkoly, které si některé vlády dávají do svého programového prohlášení. V současné době se obracíme nejenom na veřejnost a na média, ale samozřejmě i na příslušné poslance a senátory, aby nám pomohli zastavit chystané reformy, které České republice a především jeho obyvatelstvu jednoznačně uškodí. Naše snaha je naprosto apolitická a podporují nás tisíce starostů napříč politickým spektrem.

Vážení čtenáři, snad jsem vás touto úžeji směřovanou problematikou ve slově starosty příliš nenudil a věřím, že pochopíte, proč nám na udržení pozice města jako takového tak moc záleží. Nechtěli bychom skutečně do budoucna být smutnou střediskovou vesnicí, jejíž občané budou za vším jezdit někam jinam. Stalo by se tak po staletích a pouze proto, že někteří úředníci na ministerstvech plní úkoly zadané od pražského stolu bez ohledu na potřeby „zbytku“ republiky a zvláště venkova.

Naším konečným cílem naopak je rozumné posílení výkonu státní správy, abychom tyto služby přiblížili a usnadnili tak život občanů na venkově, kam se Chlumec nad Cidlinou také počítá.

Ing. Miroslav Uchytíl, purkmistr